

**Izvozno-kreditna agencija  
Bosne i Hercegovine - IGA**

Finansijski izvještaji za godinu koja je završila  
31. decembra 2009. pripremljeni u skladu sa  
Međunarodnim standardima finansijskog  
izvještavanja i Izvještaj nezavisnog revizora

## Sadržaj

	<i>Strana</i>
Odgovornost za finansijske izvještaje	1
Izvještaj nezavisnog revizora	2
Izvještaj o sveobuhvatnoj dobiti	3
Izvještaj o finansijskom položaju	4
Izvještaj o promjenama na kapitalu	5
Izvještaj o novčanim tokovima	6
Napomene uz finansijske izvještaje	7 - 33

## Odgovornost za finansijske izvještaje

Uprava je dužna da sastavlja i podnosi računovodstvene izvještaje za svaki finansijski period u skladu sa Međunarodnim standardima finansijskog izvještavanja (MSFI), koji su objavljeni od strane Odbora za međunarodne računovodstvene standarde (IASB), a pružaju istinit i fer pregled stanja rezultate Izvozno-kreditne agencija Bosne i Hercegovine - IGA ("Agencija") za taj period.

Nakon provedbe odgovarajućeg istraživanja, Uprava opravdano očekuje da će Agencija u dogledno vrijeme raspolagati odgovarajućim resursima, te stoga i dalje usvaja načelo vremenske neograničenosti poslovanja pri sastavljanju finansijskih izvještaja.

Odgovornosti Uprave pri izradi finansijskih izvještaja obuhvataju sljedeće:

- odabir i dosljednu primjenu odgovarajućih računovodstvenih politika;
- davanje opravdanih i razboritih prosudbi i procjena;
- postupanje u skladu s važećim računovodstvenim standardima, uz objavu i obrazloženje svih materijalno značajnih odstupanja u finansijskim izvještajima; i
- sastavljanje finansijskih izvještaja pod pretpostavkom vremenske neograničenosti poslovanja, osim ako pretpostavka da će Agencija nastaviti poslovanje nije primjerena.

Uprava je odgovorna za vođenje odgovarajućih računovodstvenih evidencija, koje u svakom trenutku s opravdanom tačnošću prikazuju finansijski položaj Agencije. Također, Uprava je dužna pobrinuti se da finansijski izvještaji budu u skladu sa Zakonom o računovodstvu i reviziji Federacije Bosne i Hercegovine. Pored toga, Uprava je odgovorna za čuvanje imovine Agencije, te za poduzimanje opravdanih koraka za sprječavanje i otkrivanje prevare i drugih nepravilnosti.

Za i u ime Agencije:

Lamija Kozarić-Rahman, Direktor

Izvozno-kreditna agencija Bosne i Hercegovine - IGA

Paromlinska 56

71000 Sarajevo

Bosna i Hercegovina

8. mart 2010. godine

## Izveštaj nezavisnog revizora

### **Vlasnicima Izvozno-kreditne agencije Bosne i Hercegovine - IGA**

Obavili smo reviziju priloženih finansijskih izvještaja Izvozno-kreditne agencije Bosne i Hercegovine - IGA (u daljnjem tekstu "Agencija" ili "IGA"), prikazanih na stranicama od 3. do 33., a koji se sastoje od izvještaja o finansijskom položaju na dan 31. decembra 2009. godine, izvještaja o sveobuhvatnim prihodima i rashodima, izvještaja o promjenama na kapitalu i izvještaja o novčanim tokovima za godinu koja je tada završila, te sažetog prikaza značajnih računovodstvenih politika i drugih napomena uz finansijske izvještaje.

#### *Odgovornost Uprave za finansijske izvještaje*

Uprava je odgovorna za pripremanje i fer prezentiranje priloženih finansijskih izvještaja u skladu sa Međunarodnim standardima finansijskog izvještavanja. Odgovornosti Uprave obuhvataju: dizajniranje, uspostavljanje i održavanje internih kontrola vezanih za pripremanje i fer prezentiranje finansijskih izvještaja koji ne sadrže materijalno značajne pogreške, bilo zbog prevare ili grešaka; odabir i dosljednu primjenu odgovarajućih računovodstvenih politika; te davanje razboritih računovodstvenih procjena u datim uvjetima.

#### *Odgovornost Revizora*

Naša je odgovornost izraziti nezavisno mišljenje o priloženim finansijskim izvještajima na temelju naše revizije. Reviziju smo obavili u skladu sa Međunarodnim revizijskim standardima. Navedeni standardi zahtijevaju da se ponašamo u skladu sa etičkim principima te reviziju planiramo i obavimo na način da dobijemo razumno uvjerenje da finansijski izvještaji ne sadrže materijalno značajne pogreške.

Revizija uključuje primjenu postupaka kojima se prikupljaju revizijski dokazi o iznosima i drugim podacima objavljenim u finansijskim izvještajima. Odabir postupaka zavisi od prosudbi revizora, uključujući i procjenu rizika materijalno značajnog pogrešnog prikaza finansijskih izvještaja, bilo kao posljedica prevare ili pogreške. U procjenjivanju rizika, revizor procjenjuje interne kontrole koje su relevantne za sastavljanje te objektivno prezentiranje finansijskih izvještaja kako bi odredio revizijske postupke primjerene datim okolnostima, a ne kako bi izrazio mišljenje o učinkovitosti internih kontrola u Agenciji. Revizija također uključuje i ocjenjivanje primjerenosti primijenjenih računovodstvenih politika te značajnih procjena Uprave, kao i prikaza finansijskih izvještaja u cjelini.

Uvjereni smo da su revizijski dokazi koje smo prikupili dostatni i primjereni kao osnova za izražavanje našeg mišljenja.

#### *Mišljenje*

Po našem mišljenju, finansijski izvještaji prikazuju objektivno, u svim materijalno značajnim stavkama, finansijski položaj Agencije na dan 31. decembra 2009. godine, te rezultate njenog poslovanja i promjene u novčanim tokovima za godinu koja je tada završila, u skladu s Međunarodnim standardima finansijskog izvještavanja.

#### **Deloitte d.o.o.**

Sead Bahtanović, direktor i ovlašteni revizor

Sarajevo, Bosna i Hercegovina

8. mart 2010. godine

Izveštaj o sveobuhvatnim prihodima i rashodima  
za godinu koja je završila 31. decembra 2009.

(Svi iznosi izraženi su u hiljadama KM, osim ukoliko nije drugačije naznačeno)

	Napomena	2009.	2008.
Kamata i slični prihodi	7	3.848	3.366
Kamata i slični rashodi	8	(31)	(143)
<b>Neto prihodi od kamata</b>		<b>3.817</b>	<b>3.223</b>
Neto prihodi od osiguranja	9	355	510
<b>Neto prihodi od poslova osiguranja</b>		<b>355</b>	<b>510</b>
Zahtjevi po garancijama	10	(6.454)	-
<b>Troškovi iz garantnih poslova</b>		<b>(6.454)</b>	<b>-</b>
Ostali operativni prihodi	11	1.053	512
Osobni troškovi	12	(947)	(921)
Amortizacija	20	(44)	(38)
Ostali administrativni troškovi	13	(527)	(534)
Neto kursne razlike (negativne) / pozitivne		(39)	145
<b>Višak (rashoda nad prihodima) / prihoda nad rashodima prije umanjenja vrijednosti</b>		<b>(2.786)</b>	<b>2.897</b>
Umanjenja vrijednosti	14	(107)	(1.096)
<b>Višak (rashoda nad prihodima) / prihoda nad rashodima za godinu</b>		<b>(2.893)</b>	<b>1.801</b>
<b>Ostali sveobuhvatni višak prihoda nad rashodima:</b>		<b>-</b>	<b>-</b>
<b>Ukupni sveobuhvatni višak (rashoda nad prihodima) / prihoda nad rashodima za godinu</b>		<b>(2.893)</b>	<b>1.801</b>

Napomene u nastavku čine sastavni dio ovih finansijskih izvještaja.

Izveštaj o finansijskom položaju  
na dan 31. decembra 2009. godine

(Svi iznosi izraženi su u hiljadama KM, osim ukoliko nije drugačije naznačeno)

	Napomena	31. decembar 2009.	31. decembar 2008.
<b>IMOVINA</b>			
Novac i novčani ekvivalenti	15	5.283	6.019
Plasmani u bankama	16	8.092	8.977
Dati krediti i avansi klijentima	17	42.860	44.923
Imovina po osnovu osiguranja	22	104	9
Potraživanja za premije osiguranja	18	55	117
Ostala imovina, neto	19	933	410
Materijalna i nematerijalna imovina	20	134	154
<b>UKUPNA IMOVINA</b>		<b>57.461</b>	<b>60.609</b>
<b>KAPITAL I OBAVEZE</b>			
<b>Obaveze</b>			
Obaveze prema Bosni i Hercegovini	21	5.089	5.089
Obaveze po poslovima osiguranja	22	160	14
Obaveze po osnovu premije reosiguranja	23	121	71
Ostale obaveze	24	487	973
Rezervisanja	25	109	74
		<b>5.966</b>	<b>6.221</b>
<b>Kapital i rezerve</b>			
Državni kapital	26	51.351	51.351
Rezerve za poslove osiguranja		2.430	-
Posebne rezerve		607	-
Akumulirani neto finansijski rezultat		(2.893)	3.037
		<b>51.495</b>	<b>54.388</b>
<b>UKUPNI KAPITAL I OBAVEZE</b>		<b>57.461</b>	<b>60.609</b>

Napomene u nastavku su sastavni dio ovih finansijskih izvještaja.

Potpisali za i u ime Agencije dana 8. marta 2010. godine:

_____ Lamija Kozarić-Rahman Direktor	_____ Mirko Dejanović Zamjenik direktora	_____ Ljiljana Bevanda Zamjenik direktora
--	--	---

Izveštaj o promjenama na kapitalu  
za godinu koja je završila 31. decembra 2009.

(Svi iznosi izraženi su u hiljadama KM, osim ukoliko nije drugačije naznačeno)

	<u>Državni kapital</u>	<u>Rezerve za poslove osiguranja</u>	<u>Posebne rezerve</u>	<u>Akumulirani neto finansijski rezultat</u>	<u>Ukupno</u>
<b>Stanje na 31. december 2007.</b>	<b>51.351</b>			<b>1.236</b>	<b>52.587</b>
Neto višak prihoda nad rashodima	-	-	-	1.801	1.801
Ostala sveobuhvatna dobit	-	-	-	-	-
<b><i>Ukupna sveobuhvatna dobit</i></b>	<b>-</b>	<b>-</b>	<b>-</b>	<b>1.801</b>	<b>1.801</b>
<b>Stanje na 31. december 2008.</b>	<b>51.351</b>	<b>-</b>	<b>-</b>	<b>3.037</b>	<b>54.388</b>
Transfer na osnovu Odluke Upravnog odbora	-	2.430	607	(3.037)	-
Neto višak rashoda nad prihodima	-	-	-	(2.893)	(2.893)
Ostala sveobuhvatna dobit	-	-	-	-	-
<b><i>Ukupni sveobuhvatni gubitak</i></b>	<b>-</b>	<b>-</b>	<b>-</b>	<b>(2.893)</b>	<b>(2.893)</b>
<b>Stanje na 31. december 2009.</b>	<b>51.351</b>	<b>2.430</b>	<b>607</b>	<b>(2.893)</b>	<b>51.495</b>

Napomene u nastavku su sastavni dio ovih finansijskih izvještaja.

Izveštaj o novčanim tokovima  
za godinu koja je završila 31. decembra 2009.

(Svi iznosi izraženi su u hiljadama KM, osim ukoliko nije drugačije naznačeno)

	<b>2009.</b>	<b>2008.</b>
<b>Poslovne aktivnosti</b>		
Neto višak (rashoda nad prihodima) / prihoda nad rashodima za godinu	(2.893)	1.801
<i>Usklađenja za:</i>		
Amortizacija	44	38
Umanjenja vrijednosti, prilogađavanje po gubitku i rezervisanja	142	1.120
Gubitak od prodaje materijale imovine	7	-
Prihodi od kamata priznati u izvještaju o sveobuhvatnoj dobiti	(3.848)	(3.366)
Rashodi od kamata priznati u izvještaju o sveobuhvatnoj dobiti	31	143
<i>Novčani tokovi prije promjena u obrtnom kapitalu</i>	(6.517)	(264)
Neto smanjenje plasmana u bankama	885	5.688
Neto smanjenje / (povećanje) datih kredita i avansa klijentima, prije umanjena vrijednosti	2.599	(5.571)
Neto smanjenje / (povećanje) potraživanja po osnovu premija osiguranja	113	(48)
Neto (povećanje) ostale imovine, prije umanjena vrijednosti	(568)	(149)
Neto povećanje / (smanjenje) obaveza po osnovu premija reosiguranja	50	(14)
(Smanjenje) / povećanje ostalih obaveza	(486)	438
<i>Novčani tok iz operativnih aktivnosti</i>	(3.924)	80
Plaćena kamata	(31)	(143)
<b>Neto novčani tok iz poslovnih aktivnosti</b>	<b>(3.955)</b>	<b>(63)</b>
<b>Ulagačke aktivnosti</b>		
Nabavka materijalne imovine	(31)	(134)
Primljena kamata	3.250	2.828
<b>Neto novčani tok iz ulagačkih aktivnosti</b>	<b>3.219</b>	<b>2.694</b>
<b>Finansijske aktivnosti</b>		
<b>Neto novčani tok iz finansijskih aktivnosti</b>	<b>-</b>	<b>-</b>
<b>Neto povećanje novca i novčanih ekvivalenata</b>	<b>(736)</b>	<b>2.631</b>
<b>Novac i novčani ekvivalenti na početku godine</b>	<b>6.019</b>	<b>3.388</b>
<b>Novac i novčani ekvivalenti na kraju godine</b>	<b>5.283</b>	<b>6.019</b>

Napomene u nastavku su sastavni dio ovih finansijskih izvještaja.

# Napomene uz finansijske izvještaje za godinu koja je završila 31. decembra 2009.

*(Svi iznosi izraženi su u hiljadama KM, osim ukoliko nije drugačije naznačeno)*

---

## 1. OPŠTI PODACI

Izvozno-kreditna agencija Bosne i Hercegovine – IGA (u daljem tekstu: "Agencija" ili "IGA") je zvanična izvozno-kreditna agencija Bosne i Hercegovine, osnovana odlukom Ministarstva pravde Bosne i Hercegovine br. 08-08-9-01/07 dana 10. aprila 2007. godine i registrovana je kao neprofitno i neoporezivo pravno lice.

Na osnovu Zakona o Izvozno-kreditnoj agenciji Bosne i Hercegovine - IGA ("Službeni glasnik Bosne i Hercegovine", broj 62/04), novi Upravni odbor je donio odluku da će slijedeća imovina i obaveze "Agencije za izdavanje garancija od političkog i ratnog rizika inostranim investitorima i trgovcima IGA d.o.o. Sarajevo" (društva sa ograničenom odgovornošću), koja je likvidirana i izbrisana iz Registra Opštinskog suda u Sarajevu odlukom br. UF/I-2105/00 od 4. juna 2007. godine biti preuzete i prenesene na novoosnovanu Agenciju.

Aktivnosti Agencije su otpočele 5. juna 2007. godine.

### Aktivnosti

#### *Kreditna linija za obrtni kapital (Kreditna linija za finansiranje izvoza)*

IGA obezbjeđuje fondove BH bankama (kredit sa zajedničkim učešćem) za svrhu posudbe BH preduzećima angažovanim u izvoznim aktivnostima (kredit za obrtni kapital). Krediti sa zajedničkim učešćima sa BH bankama se izdaju na period od maksimalno godinu dana za obrtni kapital sa svrhom omogućavanja BH preduzećima da ispune odredbe već potpisanih ino ugovora.

Krediti namijenjeni za obrtna sredstva sa zajedničkim učešćima u iznosima iznad 600 hiljada KM imaju učešće od 50% IGA-e, dok razliku pokrivaju sredstva BH banaka. Krediti namijenjeni za obrtna sredstva u iznosima ispod 600 hiljada KM mogu biti i 100% finansirani od strane IGA-e.

Nadalje, za obezbjeđenje kreditnog fonda za obrtna sredstva, IGA obezbjeđuje garanciju od respektabilne BH banke za slučaj neplaćanja obaveze posudioca u iznosu od najviše 50% od iznosa odobrenog kredita za obrtna sredstva. Kreditni fondovi pokriveni garancijom prema IGA-i u izvještaju o finansijskom položaju BH banke su obračunati nultom stopom rizika adekvatnosti kapitala. Na ovaj način banci je omogućeno da učini više za izvoznika, što ne bi bio slučaj da banka ima kreditno izlaganje direktno prema izvoznicima.

#### *Garancije*

IGA je ovlaštena da pruži podršku bosanskohercegovačkim preduzećima kojima su potrebne garancije kao što su garancije javnog nadmetanja, avansne garancije, garancije za dobro izvršenje posla u podršci izvoznih ugovora. U prošlosti je bilo teško za bosanskohercegovačka preduzeća da dobiju ovakav vid podrške zbog insistiranja kupaca da samo prvoklasne banke izvan BiH budu odabrane za obezbjeđenje garancija. U većini slučajeva ovo je značilo da su bosanskohercegovačka preduzeća obavezna da pokriju obavezu preuzetu od banke davatelja garancije deponovanjem ekvivalentnog iznosa gotovine kod banke davatelja garancije. IGA obezbjeđuje podršku ili putem obezbjeđenja garancije direktno banci davatelju garancije, ili što je češći slučaj preko partnerskog sporazuma sa Lloyd's London osiguravajućom kućom. U oba slučaja, ukoliko je pozvana, IGA preuzima da plati obavezu od BH izvoznika i kada je prikladno uzme obezbjeđenje nad sredstvima izvoznika podržavajući ovu obavezu za plaćanje po pozivu.

Ukoliko je Lloyd's London firma uključena u transakciju, Lloyd's London osiguravajući konzorcij organizira nadoknadu štete banke davatelja garancije za gubitak koji se javi prilikom poziva ukoliko BH izvoznik ne izvrši plaćanje naknade banci davatelju garancije. U slučaju takvog događaja, Lloyd's London osiguravatelj također pribjegava preuzimanju kolaterala od IGA-e nad sredstvima izvoznika.

# Napomene uz finansijske izvještaje za godinu koja je završila 31. decembra 2009.

(Svi iznosi izraženi su u hiljadama KM, osim ukoliko nije drugačije naznačeno)

---

## 1. OPŠTI PODACI (NASTAVAK)

### Aktivnosti (nastavak)

#### *Kreditno osiguranje (osiguranje naplate potraživanja)*

IGA ispostavlja izvozniku policu osiguranja i reosigurava većinu potencijalnih obaveza izdatom policom osiguranja sa glavnim evropskim reosiguravajućom kompanijama, "Atradius", Belgija i "Nationale Borg", Holandija.

Prije prihvatanja obaveze za osiguranje određenog kupca, IGA prikuplja kreditne informacije o kupcu i mora biti zadovoljena u pogledu kupca i njegove kreditne sposobnosti. IGA zatim izdaje kreditni limit za kupca, što znači da IGA prihvata obavezu za tog kupca do osiguranog procenta izdatog kreditnog limita. Osigurani procenat i prema tome potencijalni iznos plaćanja je obično 90% kupčeva duga prema BH izvozniku.

Raspon premije se kreće od 0,3% godišnje do više od 1,5% godišnje od osiguranog iznosa, u zavisnosti od kreditnog perioda odobrenog kupcu kao i od rangiranja zemlje u koju se dobra izvoze. Premije se plaćaju na kraju mjeseca a obračunavaju se na vrijednost ostvarenog izvoza u tom mjesecu.

Kreditno osiguranje je novo u BiH i prema iskustvu izvozno kreditnih agencija drugih zemalja potrebno je nekoliko godina da se dostigne značajan iznos portfolia. Sada postoje jasni znakovi da poslovna zajednica cijeni vrijednost kreditnog osiguranja izvoza, a to potvrđuje broj novih zahtjeva i pruženih proizvoda kreditnog osiguranja u posljednjim mjesecima.

#### *Factoring*

Aktivnost faktoringa je sredstvo kojim IGA finansira bosansko-hercegovačke izvoznike, a predstavlja kombinaciju finansiranja i usluga za proizvođače koji prodaju na otvoren račun sa uslovima plaćanja manjim od 120 dana, uz određeni kreditni limit. Finansijska komponenta je izuzetno značajna jer IGA "kupuje" fakture i obezbjeđuje likvidnost izvozniku tako što avansira 80-90% od vrijednosti fakture. Factoring može biti korišten kao alternativa ili skupa sa tekućim kreditom za obrtna sredstva. Ino potraživanja stečena faktoringom su kreditno osigurani u slučaju neplaćanja kupca. Factoring se koristi u slučajevima kada izvoznik nema na raspolaganju dovoljno adekvatnih osnovnih sredstva za osiguranja obaveza kod banaka ili IGA-e. Ovakav tip kredita ubrzava transformaciju obrtnih sredstava iz potraživanja u novac i obrnuto mnogih bosansko-hercegovačkih izvoznih preduzeća. Ova aktivnost se odvija u partnerstvu sa domaćim bankama.

### Upravljačka tijela Agencije

#### *Uprava*

Lamija Kozarić-Rahman	Direktor
Mirko Dejanović	Zamjenik direktora
Ljiljana Bevanda	Zamjenik direktora

#### *Upravni odbor*

Milomir Draganić	Predsjedavajući	Predstavnik Republike Srpske
Mira Bradara	Zamjenik predsjedavajućeg	Predstavnik Bosne i Hercegovine
Gordana Praštalo	Član	Predstavnik Republike Srpske
Belma Izmirlija	Član	Predstavnik Federacije Bosne i Hercegovine
Marko Bagarić	Član	Predstavnik Federacije Bosne i Hercegovine

Agencija je imala 14 zaposlenih na dan 31. decembra 2009. godine (2008.: 14).

## Napomene uz finansijske izvještaje za godinu koja je završila 31. decembra 2009.

*(Svi iznosi izraženi su u hiljadama KM, osim ukoliko nije drugačije naznačeno)*

---

### 2. USVAJANJE NOVIH I REVIDIRANIH STANDARDARDA

#### 2.1. Standardi i tumačenja na snazi u tekućem periodu

Sljedeće izmjene postojećih standarda, izdatih od Odbora za međunarodne računovodstvene standarde, te tumačenja, izdata od Komiteta za tumačenje međunarodnog finansijskog izvještavanja, su na snazi za tekući period:

- MSFI 8 "Operativni segmenti" (na snazi za godišnje periode koji počinju na 1. januar 2009. ili nakon toga);
- Izmjene MSFI 4 "Poslovi osiguranja" i MSFI 7 "Finansijski instrumenti: Objavljivanja" – Unaprijeđenje objavljivanja vezano za finansijske instrumente (na snazi za godišnje periode koji počinju na ili nakon 1. januara 2009.);
- Izmjene MSFI 1 "Prva primjena MSFI" i MRS 27 "Konsolidovani i odvojeni finansijski izvještaji" – Trošak ulaganja u zavisno društvo, zajednički poduhvat ili pridruženo društvo (na snazi za godišnje periode koji počinju na ili nakon 1. januara 2009.);
- Izmjene različitih standarda i tumačenja koja su rezultat projekta godišnjeg kvalitativnog poboljšanja MSFI objavljene 22. maja 2009. godine (MRS 1, MSFI 5, MRS 8, MRS 10, MRS 16, MRS 19, MRS 20, MRS 23, MRS 27, MRS 28, MRS 29, MRS 31, MRS 34, MRS 36, MRS 38, MRS 39, MRS 40, MRS 41) prvenstveno kroz otklanjanje nekonzistentnosti i raščišćavanje teksta (većina izmjena biće na snazi za godišnje periode koji počinju na ili nakon 1. januara 2009.);
- Izmjene MRS 32 "Finansijski instrumenti: Prezentacija" i MRS 1 "Prezentacija finansijskih izvještaja" – Povrativi instrumenti i obaveze proistekle po osnovu likvidacije (na snazi za godišnje periode koji počinju na ili nakon 1. januara 2009.);
- MRS 1 (revidirani) "Prezentacija finansijskih izvještaja" – Revidirana prezentacija (na snazi za godišnje periode koji počinju na ili nakon 1. januara 2009.);
- MRS 23 (revidirani) "Troškovi pozajmica" (na snazi za godišnje periode koji počinju na ili nakon 1. januara 2009.);
- Izmjene MSFI 2 "Isplate po osnovu dionica" – Uslovi sticanja prava i otkazivanja (na snazi za godišnje periode koji počinju na ili nakon 1. januara 2009.);
- Izmjene IFRIC 9 "Ponovna procjena ugrađenih derivata" i MRS 39 "Finansijski instrumenti: Priznavanje i mjerenje" – Ugrađeni derivati (na snazi za godišnje periode koji počinju na ili nakon 30. juna 2009.);
- IFRIC 13 "Programi očuvanja lojalnosti kupaca (na snazi za godišnje periode koji počinju na ili nakon 1. jula 2008.);
- IFRIC 15 "Ugovori o izgradnji nekretnina" (na snazi za godišnje periode koji počinju na ili nakon 1. januara 2009.);
- IFRIC 16 "Hedžing neto investicija u inostranim operacijama" (na snazi za godišnje periode koji počinju na ili nakon 1. oktobra 2008.).

Usvajanje spomenutih izmjena postojećih standarda i tumačenja nije vodilo promjeni računovodstvenih politika Agencije.

## Napomene uz finansijske izvještaje za godinu koja je završila 31. decembra 2009.

*(Svi iznosi izraženi su u hiljadama KM, osim ukoliko nije drugačije naznačeno)*

---

### 2. USVAJANJE NOVIH I REVIDIRANIH STANDARDA (NASTAVAK)

#### 2.2 Standardi i tumačenja koji su objavljeni a nisu još u upotrebi

Na dan izdavanja ovih finansijskih izvještaja, sljedeći standardi i tumačenja standarda su objavljeni i nisu još u upotrebi:

- MSFI 9 "Finansijski instrumenti" (na snazi za godišnje periode koji počinju na ili nakon 1. januara 2013.);
- MSFI 3 (revidirani) "Poslovne kombinacije" (na snazi za godišnje periode koji počinju na ili nakon 1. jula 2009.);
- MSFI 1 (revidirani) "Prva primjena MSFI" (na snazi za godišnje periode koji počinju na ili nakon 1. januara 2009.);
- Izmjene MSFI 1 " Prva primjena MSFI" – Dodatni izuzeci u slučaju prve primjene (na snazi za godišnje periode koji počinju na ili nakon 1. januara 2009.);
- Izmjene MSFI 2 "Isplate po osnovu dionica" – Transakcije isplate unutar Grupe po osnovu dionica podmirene u novcu (na snazi za godišnje periode koji počinju na ili nakon 1. januara 2010.);
- Izmjene MRS 24 "Transakcije s povezanim stranama" – Jednostavniji zahtjevi objavljivanja za pravna lica povezana s vladama i pojašnjenje definicije povezane strane (na snazi za godišnje periode koji počinju na ili nakon 1. januara 2011.);
- Izmjene MRS 27 "Konsolidovani i odvojeni finansijski izvještaji" (na snazi za godišnje periode koji počinju na ili nakon 1. jula 2009.);
- Izmjene MRS 32 "Finansijski instrumenti: Prezentacija" – Računovodstveni tretman za izdavanje prava (na snazi za godišnje periode koji počinju na ili nakon 1. februar 2010.);
- Izmjene MRS 39 "Finansijski instrumenti: Priznavanje i mjerenje" – Prihvatljive hedžing stavke (na snazi za godišnje periode koji počinju na ili nakon 1. jula 2009.);
- Izmjene različitih standarda i tumačenja koja su rezultat projekta godišnjeg kvalitativnog poboljšanja MSFI objavljene 16. aprila 2009. godine (MSFI 2, MSFI 5, MSFI 8, MRS 1, MRS 7, MRS 17, MRS 18, MRS 36, MRS 38, MRS 39, IFRIC 9, IFRIC 16) prvenstveno kroz otklanjanje nekonzistentnosti i raščišćavanje teksta (većina izmjena biće na snazi za godišnje periode koji počinju na ili nakon 1. januara 2010.);
- Izmjene IFRIC 14 "MRS 19 – Limiti na definisana davanja, minimalni zahtjevi finansiranja i ostale interakcije" – Pretplate minimalnih zahtjeva finansiranja (na snazi za godišnje periode koji počinju na ili nakon 1. januar 2011.);
- IFRIC 17 "Prenos nenovčanih sredstava vlasnicima Društva" (na snazi za godišnje periode koji počinju na ili nakon 1. jula 2009.);
- IFRIC 18 "Prenos sredstava komitentima" (na snazi za godišnje periode koji počinju na ili nakon 1. jula 2009.);
- IFRIC 19 "Ukidanje obaveza instrumentima kapitala" (na snazi za godišnje periode koji počinju na ili nakon 1. jula 2010.).

Agencija je izabrala da ne usvoji ove standarde, izmjene i tumačenje prije nego oni stupe na snagu. Agencija predviđa da usvajanje ovih standarda, izmjena i tumačenja neće imati materijalan uticaj na finansijske izvještaje Agencije u periodu inicijalne primjene.

## Napomene uz finansijske izvještaje za godinu koja je završila 31. decembra 2009.

*(Svi iznosi izraženi su u hiljadama KM, osim ukoliko nije drugačije naznačeno)*

---

### 3. TEMELJ ZA PREZENTIRANJE I SAŽETAK ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA

#### Izjava o usklađenosti

Finansijski izvještaji sastavljeni su u skladu sa Međunarodnim standardima finansijskog izvještavanja ("MSFI") koje je objavio Odbor za međunarodne računovodstvene standarde.

#### Temelj za prezentiranje

Finansijski izvještaji sastavljeni su po načelu historijskog troška, izuzev određenih stalnih sredstava i finansijskih instrumenata koji su iskazani u revaloriziranim iznosima.

Finansijski izvještaji su iskazani u konvertibilnim markama (KM), jer je KM valuta u kojoj je većina transakcija Agencije iskazana. Konvertibilna marka (KM) je fiksno vezana za Euro (1 EUR = 1,95583 KM).

Finansijski izvještaji su sastavljeni za razdoblje na koje se odnose, kao i pod pretpostavkom vremenske neograničenosti poslovanja.

Prihvaćene osnovne računovodstvene politike su kako slijedi:

#### Priznavanje prihoda

Prihodi i rashodi od kamata za sve finansijske instrumente na koje se obračunava kamata priznaju se unutar kategorija 'Kamata i slični prihodi' i 'Kamata i slični rashodi' u izvještaju o sveobuhvatnom prihodima i rashodima, uz upotrebu metode efektivne kamatne stope.

Premije osiguranja se općenito priznaju po načelu vremenske osnove. Premije po osnovu osiguranja priznaju se kao prihod kroz period trajanja ugovora o osiguranju.

#### Strane valute

Poslovni događaji koji nisu u KM početno se knjiže preračunavanjem po važećem kursu na datum transakcije. Monetarna imovina i obaveze iskazani u stranim valutama ponovno se preračunavaju na datum bilansa primjenom važećeg kursa na taj dan. Dobici i gubici nastali preračunavanjem uključuju se u neto dobit ili gubitak perioda.

Agencija vrednuje svoju monetarnu imovinu i obaveze po srednjem kursu Centralne banke Bosne i Hercegovine važećim na datum izvještajnog perioda. Osnovni kurs postavljen od strane Centralne banke Bosne i Hercegovine i korišten u pripremi izvještaja o finansijskom položaju Agencije na dan izvještavanja je kako slijedi:

<b>31. decembar 2009. godine</b>	1 EUR = 1,955830 KM	1 USD = 1,364088 KM
<b>31. decembar 2008. godine</b>	1 EUR = 1,955830 KM	1 USD = 1,387310 KM

## Napomene uz finansijske izvještaje za godinu koja je završila 31. decembra 2009.

(Svi iznosi izraženi su u hiljadama KM, osim ukoliko nije drugačije naznačeno)

---

### 3. TEMELJ ZA PREZENTIRANJE I SAŽETAK ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (NASTAVAK)

#### **Naknade zaposlenicima**

U ime svojih zaposlenika, Agencija plaća penzijsko i zdravstveno osiguranje na i iz plate, koji su obračunati na bruto plaćenu platu, kao i poreze, koji su obračunati na neto plaćenu platu. Agencija gore navedene doprinose plaća u penzijske i zdravstvene fondove, po zakonskim stopama tokom godine na bruto obračunatu platu. Nadalje, topli obrok, prevoz i regres su plaćeni u skladu sa domaćim zakonskim propisima. Ovi troškovi su prikazani u izvještaju o sveobuhvatnim prihodima i rashodima u razdoblju u kojem su troškovi plata nastali.

#### **Otpremnine prilikom odlaska u penziju**

U skladu sa lokalnim zakonom, Agencija isplaćuje otpremnine prilikom odlaska u penziju u visini od minimalno tri prosječne plate uposlenika ili tri prosječne plate isplaćene u Agenciji u periodu od posljedna tri mjeseca, u zavisnosti šta više odgovara uposleniku.

#### **Jubilarne nagrade**

Agencija isplaćuje jubilarne nagrade u skladu sa domaćim propisima, na osnovu prosječne plate u FBiH za prethodna tri mjeseca, u sljedećim postotcima:

- a) 5 godina rada za Agenciju - 50%;
- b) 10 godina rada za Agenciju - 100%;
- c) 15 godina rada za Agenciju - 125%;
- d) 20 godina rada za Agenciju - 150%;
- e) 25 godina rada za Agenciju - 175%;
- f) 30 godina rada za Agenciju - 200%;
- g) 35 godina rada za Agenciju - 250%.

#### **Oporezivanje**

Agencija je oslobođena obaveze plaćanja poreza na dobit obzirom da je članom 8. Zakona o izvozno-kreditnoj agenciji Bosne i Hercegovine - IGA definirana kao neprofitna agencija ("Službeni glasnik Bosne i Hercegovine", broj 62/04).

#### **Nekretnine i oprema**

Nekretnine i oprema iskazuju se po trošku umanjenom za ispravak vrijednosti i eventualno priznate gubitke usljed umanjenja vrijednosti. Trošak uključuje nabavnu vrijednost i ostale troškove direktno povezane sa osposobljavanjem imovine za namijenjenu upotrebu. Manje značajni troškovi održavanja, popravke i zamjene imovine knjiže se u momentu njihovog nastanka. Značajnija poboljšanja i zamjene imovine se kapitaliziraju. Dobici ili gubici nastali otuđenjem ili rashodovanjem nekretnina, postrojenja i opreme uključeni su u izvještaj o sveobuhvatnim prihodima i rashodima u periodu u kojem su nastali.

Nekretnine u izgradnji iskazane su po trošku nabavke umanjenom za eventualne gubitke od umanjenja. Obračun amortizacije započinje u trenutku u kojem je sredstvo spremno za namijenjenu upotrebu. Amortizacija se obračunava na temelju procijenjenog vijeka upotrebe sredstva, koji je kako slijedi:

Kancelarijska oprema i namještaj	20%
Kompjuterska oprema	33%
Vozila	20%
Softver	20%

Na datum izvještajnog perioda, a prema procjeni Uprave, nema indikatora umanjenja vrijednosti nekretnina i opreme.

## Napomene uz finansijske izvještaje za godinu koja je završila 31. decembra 2009.

(Svi iznosi izraženi su u hiljadama KM, osim ukoliko nije drugačije naznačeno)

---

### 3. TEMELJ ZA PREZENTIRANJE I SAŽETAK ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (NASTAVAK)

#### **Finansijska imovina**

Sva finansijska imovina se priznaje, odnosno prestaje priznavati na datum trgovanja kad je kupoprodaja finansijskog sredstva definisana ugovorenim datumom isporuke finansijskog sredstva u rokovima utvrđenima prema konvencijama na predmetnom tržištu i inicijalno je mjerena po fer vrijednosti, uključujući transakcijske troškove, osim finansijske imovine klasifikovane po fer vrijednosti kroz izvještaj o sveobuhvatnim prihodima i rashodima, koja je inicijalno iskazana po fer vrijednosti.

Finansijska imovina je klasifikovana u sljedeće kategorije: "iskazana po fer vrijednosti kroz izvještaj o sveobuhvatnim prihodima i rashodima", "raspoloživa za prodaju", "u posjedu do dospijea" te "dati krediti i potraživanja". Klasifikacija zavisi o prirodi i svrsi finansijske imovine i određena je u trenutku inicijalnog priznavanja. Za tekuće operacije, Agencija koristi jednu kategoriju finansijske imovine za koju je računovodstvena osnova prikazana kako slijedi.

#### **Metoda efektivne kamatne stope**

Metoda efektivne kamatne stope je metoda izračuna amortizovanog troška finansijske imovine i raspoređivanja prihoda od kamata tokom određenog perioda. Efektivna kamatna stopa je kamatna stopa koja tačno diskontuje buduća novčana primanja kroz očekivani vijek trajanja finansijske imovine, ili gdje je to moguće, kraćeg perioda.

#### **Dati krediti i potraživanja**

Potraživanja od kupaca, krediti i ostala potraživanja sa fiksnim ili odredivim plaćanjima koja ne kotiraju na aktivnom tržištu klasifikuju se kao krediti i potraživanja. Krediti i potraživanja mjere se po amortizovanom trošku primjenom metode efektivne kamatne stope, umanjenoj za procijenjeno umanjenoje vrijednosti. Prihod od kamate se priznaje primjenom efektivne kamatne stope, osim u slučaju kratkoročnih potraživanja, gdje bi priznavanje prihoda bilo nematerijalno.

Factoring aktivnosti se odnose na sredstva obezbjeđena za izvoznike umanjenoj duga za prodatu i isporučenu robu BH preduzeća kupcima u drugim zemljama po kreditnim uslovima. Factoring metoda koju koristi Agencija naziva se izvorni factoring, koji upućuje da stvarni iznos potraživanja ostaje u bilansu stanja izvoznika. Agencija podržava avansna plaćanja do 80% iznosa računa bosansko-hercegovačkim izvoznicima, sa ugovorom o factoringu. Svi factoring avansi se priznaju kada je gotovina avansirana korisniku factoringa.

#### **Umanjenja finansijske imovine**

Finansijska imovina, osim imovine iskazane po fer vrijednosti kroz izvještaj o sveobuhvatnim prihodima i rashodima, je procijenjena za indikatore umanjenja na svaki datum bilansa stanja. Finansijska imovina je umanjena tamo gdje je dokazano da, kao rezultat jednog ili više događaja koji su se desili nakon početnog priznavanja finansijske imovine, procijenjeni buduća novčana tokovi investicije su izmijenjeni. Objektivni dokaz umanjenja može uključiti:

- značajne finansijske teškoće izdavaoca ili korisnika; ili
- propust ili delinkvencija u otplati kamate ili glavnice; ili
- mogućnost da će dužnik pasti pod stečaj ili finansijsku reorganizaciju.

Za određene kategorije finansijske imovine, kao što su potraživanja od kupaca, sredstva za koja je procijenjeno da nisu umanjena pojedinačno se naknadno procjenjuju za umanjenoje na kolektivnoj osnovi. Objektivni dokaz umanjenja portfolia potraživanja mogao bi uključiti prethodno iskustvo Agencije u naplati, kašnjenje u naplati nakon perioda dosijea, kao i promjene u nacionalnim ili lokalnim ekonomskim uslovima koji stoje u uzajamnoj vezi sa neizvršenjem potraživanja.

## Napomene uz finansijske izvještaje za godinu koja je završila 31. decembra 2009.

(Svi iznosi izraženi su u hiljadama KM, osim ukoliko nije drugačije naznačeno)

---

### 3. TEMELJ ZA PREZENTIRANJE I SAŽETAK ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (NASTAVAK)

#### Finansijska imovina (nastavak)

##### **Umanjenja finansijske imovine (nastavak)**

Za finansijsku imovinu iskazanu po amortizovanom trošku, iznos umanjenja je razlika između knjigovodstvene vrijednosti imovine i sadašnje vrijednosti procijenjenih budućih novčanih tokova, diskontovanih koristeći originalnu efektivnu kamatnu stopu finansijskog sredstva.

Knjigovodstvena vrijednost finansijske imovine je umanjena za gubitke umanjenja direktno za svu finansijsku imovinu osim za potraživanja gdje je knjigovodstvena vrijednost umanjena kroz upotrebu rezervacija za umanjenje vrijednosti. Kada nije moguće naplatiti potraživanja od kupaca, onda su ista otpisana na teret rezervacije za umanjenje vrijednosti. Naknadni povrat iznosa koji su prethodno otpisani se oprihoduje u korist rezervacije za umanjenje vrijednosti. Promjene u knjigovodstvenoj vrijednosti rezervacije za umanjenje vrijednosti evidentiraju se u izvještaju o sveobuhvatnim prihodima i rashodima.

##### **Prestanak priznavanja finansijske imovine**

Agencija će prestati priznavati finansijsku imovinu samo kada ugovorna prava na novčane tokove od finansijske imovine isteknu; ili ako prenese finansijsku imovinu, pa samim tim i sve rizike i nagrade od vlasništva sredstva na drugi subjekt. Ako Agencija ne prenese niti zadrži suštinski sve rizike i povrate od vlasništva i zadrži kontrolu nad finansijskom imovinom, Agencija nastavlja da priznaje finansijsku imovinu.

#### Finansijske obaveze

Finansijske obaveze klasifikuju se kao "finansijske obaveze po fer vrijednosti kroz izvještaj o sveobuhvatnim prihodima i rashodima" ili "ostale finansijske obaveze". Agencija stvara jednu kategoriju finansijskih obaveza, čija je računovodstvena osnova opisana ispod.

##### **Ostale finansijske obaveze**

Ostale finansijske obaveze, uključujući i obaveze po kreditima, se početno priznaju po fer vrijednosti, umanjenoj za transakcijske troškove.

Ostale finansijske obaveze su naknadno mjerene po amortiziranom trošku koristeći metodu efektivne kamatne stope.

Metoda efektivne kamate je metoda izračunavanja troškova amortizacije finansijske obaveze i određivanja troška kamate za relevantni period. Efektivna kamatna stopa je stopa koja tačno diskontuje procijenjena buduća plaćanja u gotovini kroz očekivano trajanje finansijske obaveze, ili, gdje je to moguće, u kraćem periodu.

##### **Prestanak priznavanja finansijske obaveze**

Agencija prestaje priznavati finansijsku obavezu kada, i samo kada, su obaveze Agencije prestale, otkazane ili ističu.

## Napomene uz finansijske izvještaje za godinu koja je završila 31. decembra 2009.

(Svi iznosi izraženi su u hiljadama KM, osim ukoliko nije drugačije naznačeno)

---

### 3. TEMELJ ZA PREZENTIRANJE I SAŽETAK ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (NASTAVAK)

#### **Ugovori o osiguranju**

Agencija izdaje ugovore za poslove izvozno-kreditnog osiguranja, kreditnog osiguranja u domaćoj trgovini i osiguranja uvoza. Izvozno-kreditno osiguranje osigurava od političkih i komercijalnih rizika prije i poslije izvoza. Kreditno osiguranje u domaćoj trgovini je analogno izvozno-kreditnom osiguranju. Kroz ugovore o osiguranju uvoza Agencija se javlja u ulozi reosiguravatelja izvozno-kreditnih agencija iz inostranstva.

#### **Policirane premije**

Bruto premije uključuju sve policirane premije tokom računovodstvenog perioda, bez obzira odnose li se ti iznosi u potpunosti ili djelomično na sljedeće računovodstvene periode.

#### **Prenosne premije**

Prenosne premije se obračunavaju za one vrste osiguranja kod kojih osiguravajuće pokriće traje i nakon kraja obračunskog perioda budući da se osiguravajući i obračunski periodi ne poklapaju. Prenosne premije osiguranja obračunate su prema broju dana trajanja osiguranja u narednom obračunskom periodu, po metodi '*pro-rata temporis*'. Osnova za obračun prenosne premije je bruto policirana premija. Obračun prenosnih premija se vrši na osnovu tehničke premije.

Neto prenosna premija od reosiguranja je bruto prenosna premija umanjena za reosiguravajući dio. Učešće reosiguravatelja u prenosnim premijama određuje se na bazi važećih ugovora o reosiguranju. Rezervisanja za prenosne premije u izvještaju o finansijskom položaju je iskazana posebno od udjela reosiguravatelja u prenosnoj premiji.

#### **Rezerve za prijavljene štete (RBNS)**

Rezerve za prijavljene štete odnose se na štete koje su nastale i prijavljene do kraja obračunskog razdoblja za koje se oblikuje rezerva šteta, odnosno, do datuma bilansa stanja ukoliko do tog dana nisu riješene. Visine rezervacija utvrđene su pojedinačnom procjenom za svaku štetu. U postupku utvrđivanja visine rezervi šteta poštuju se uvjeti iz ugovora o osiguranju, dokumentacija sa kojom se raspolaže u spisu, normativi i vrijednosti materijala i usluga, iskustvo procjenitelja i drugih radnika, trenutna sudska praksa u naknadi štete, pri čemu se vodi računa o promjenama koje se mogu očekivati u narednom periodu, a koje mogu uticati na povećanje ili smanjenje rezervi.

#### **Rezerve za nastale, a neprijavljene štete i reaktivirane štete (IBNR)**

Rezerve za nastale a neprijavljene štete izračunate na temelju vlastitih statističkih podataka o naknadno prijavljenim štetama u proteklom godinama. Ovaj obračun se oslanja na korištenje metoda koje koriste razvojne trokutove ('run-off triangle'). Rezerve za nastale, a neprijavljene štete se izračunavaju i na bazi statističkih trendova kretanja navedenih šteta. U skladu sa zabilježenom statistikom stanja i kretanja takozvanih reaktiviranih šteta, formirana je i rezerva za reaktivirane štete. Rezerva je formirana na bazi očekivanog broja reaktiviranih šteta u narednoj godini i prosječne reaktivirane štete po vrstama osiguranja.

Ove rezerve su bazirane na procjeni i dok Uprava smatra da je taj iznos odgovarajući, konačne obaveze mogu biti veće ili manje od raspoloživih sredstava. U skladu sa privrednom praksom, prilagođavanje procjena i razlika između procjena i isplaćenih sredstava su knjižene u periodu nastanka.

## Napomene uz finansijske izvještaje za godinu koja je završila 31. decembra 2009.

(Svi iznosi izraženi su u hiljadama KM, osim ukoliko nije drugačije naznačeno)

---

### 3. TEMELJ ZA PREZENTIRANJE I SAŽETAK ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (NASTAVAK)

#### Ugovori o osiguranju (nastavak)

##### **Imovina i obaveze po poslovima osiguranja**

Imovina i obaveze po poslovima osiguranja se knjiže kada nastanu. Imovina i obaveze po poslovima osiguranja uključuju potraživanja i obaveze koja terete osiguravatelja, naknade plaćene i naplaćene od agenata, brokera osiguranja i nositelja polica osiguranja.

Agencija uključuje ugovore o reosiguranju sa reosiguravajućim društvima na osnovu kojih se Agencija kompenzira za gubitke nastale po pojedinačnim ili grupi ugovora. Premije reosiguranja i udjeli reosiguravatelja u štetama su prikazani na odgovarajućim kontima izvještaj o sveobuhvatnim prihodima i rashodima. Premije reosiguranja se knjiže u bruto iznosu bez diskonta.

Na svaki datum bilansa stanja Agencija preispituje knjigovodstvene iznose svojih potraživanja po osnovu ugovora o osiguranju i od reosiguravatelja da bi utvrdilo postoje li naznake da je došlo do gubitaka usljed umanjenja vrijednosti navedene finansijske imovine. Ako postoje takve naznake, procjenjuje se gubitak nastao umanjenjem koji se priznaje u izvještaj o sveobuhvatnim prihodima i rashodima.

##### **Vanbilansne obaveze**

U okviru redovnih poslovnih aktivnosti, Agencija sklapa aranžmane o obavezama za kreditiranje, koje vodi u vanbilansnoj evidenciji a koje prvenstveno obuhvataju garancije, akreditive i nepovučene odobrene kredite. Agencija navedene preuzete finansijske obaveze iskazuje kao obavezu u izvještaju o finansijskom položaju ako i kad postanu plative.

Uprava Agencije održava rezervisanja za moguće preuzete i potencijalne obaveze na razini za koju vjeruje da je primjerena da bi se apsorbirali vjerovatni budući gubici. Uprava utvrđuje primjerenost na temelju pregleda pojedinih stavki, iskustva s gubicima u proteklim razdobljima, razmatrajući sadašnje privredne uslove, obilježje rizika raznih kategorija transakcija i druge relevantne faktore.

Agencija priznaje rezervisanja kada je sadašnja obaveza nastala kao rezultat prošlog događaja; postoji mogućnost odliva sredstava koji će biti potreban kako bi se obaveza izmirila; i ako je moguće pouzdano procijeniti iznos obaveze.

### 4. KLJUČNE RAČUNOVODSTVENE PROSUDBE I KLJUČNI IZVORI PROCJENE

Kod primjene računovodstvenih politika, opisanih u Napomeni 3., Uprava Agencije donosi odluke, te daje procjene i pretpostavke koje utiču na iznose imovine i obaveza, koji se ne mogu izvesti iz ostalih izvora. Procjene i pretpostavke zasnivaju se na prijašnjem i ostalim relevantnim faktorima. Stvarni iznosi mogu se razlikovati od procijenjenih.

Procjene i pretpostavke se stalno preispituju. Izmjene knjigovodstvenih procjena priznaju se u periodu izmjene ukoliko se odnose samo na taj period, ili u periodu izmjene i budućim periodima ukoliko izmjena utiče na tekući i buduće periode.

##### **Ključni izvori procjene neizvjesnosti**

Slijedeće su ključne pretpostavke koje se odnose na budućnost i ostali ključni izvori procjene neizvjesnosti na datum bilansa stanja, koji imaju značajan rizik uzrokovanja materijalnog usklađivanja knjigovodstvene vrijednosti sredstava i obaveza u narednoj finansijskoj godini.

## Napomene uz finansijske izvještaje za godinu koja je završila 31. decembra 2009.

(Svi iznosi izraženi su u hiljadama KM, osim ukoliko nije drugačije naznačeno)

---

### 4. KLJUČNE RAČUNOVODSTVENE PROSUDBE I KLJUČNI IZVORI PROCJENE (NASTAVAK)

#### Ključni izvori procjene neizvjesnosti (nastavak)

##### ***Vijek trajanja nekretnina i opreme***

Kao što je opisano u Napomeni 3., Agencija pregleda procjenjeni vijek trajanja nekretnina i opreme na kraju svakog godišnjeg izvještajnog perioda.

##### ***Fer vrijednost finansijskih instrumenata***

Uprava koristi procjenu u odabiru odgovarajuće tehnike vrednovanja za finansijske instrumente koji ne kotiraju na aktivnom tržištu. Primjenjuju se tehnike vrednovanja koje se obično koriste na tržištu. Finansijski instrumenti se vrednuju analizom diskontovanih novčanih tokova na osnovu pretpostavki podržanih tržišnim cijenama ili stopama, ako je moguće. Procjena fer vrijednosti dionica koje ne kotiraju na berzi podrazumijeva i neke pretpostavke koje nisu podržane tržišnim cijenama ili stopama.

##### ***Procjena rezervi šteta za prijavljene štete (RBNS)***

Priroda poslovanja u osiguranju čini otežanim tačno predviđanje ishoda svake pojedine štete i krajnjeg troška svake pojedine štete. Svaka prijavljena šteta se procjenjuje pojedinačno od strane cedenta, slučaj po slučaj uzimajući u obzir okolnosti vezane za štetu, dostupne informacije i historijsko iskustvo o veličini sličnih šteta a reeosiguravač prihvata procjenu cedenta. Procjena rezerve štete za svaki slučaj pojedinačno se redovno kontroliše te ažurira kada su cedentu nove informacije raspoložive. Rezervisanja za štete se baziraju na informacijama koje su trenutno dostupne. Međutim, krajnje obaveze po štetama mogu varirati kao rezultat naknadnih promjena raspoloživih činjenica. Teškoće u procjeni rezervi šteta se razlikuju prema vrsti siguranja uslijed razlika u ugovorima o osiguranju, složenosti šteta, obima šteta i pojedinačnoj prosječnoj veličini šteta. Rizik povezan s procjenom rezervacija za štete koje su prijavljene a nisu likvidirane je smanjen kroz ugovore o retrocesiji.

##### ***Procjena rezervi šteta za nastale neprijavljene štete (IBNR)***

Rezervisanja za nastale neprijavljene štete su procijenjena uz pomoć aktuarskih metoda. Izvori podataka korištenih prilikom izračuna rezervisanja su interni, preuzeti iz detaljnih analiza koje se redovno provode od strane Agencije. Težište pažnje je na tekućim trendovima, a kad u ranijim godinama nije bilo dovoljno informacija koje su potrebne za pouzdanu procjenu razvoja šteta koriste se razumne pretpostavke.

Rezerve za nastale neprijavljene štete se baziraju na izračunima koje se rade za svaku vrstu osiguranja posebno. Za svaku vrstu osiguranja koriste se statistički podaci o štetama u više zadnjih godina. Za izračun rezervisanja se koriste sljedeće metode:

- Metoda prosječnog iznosa štete
- Metoda očekivane kvote šteta

Na kraju se na bazi kvaliteta i kvantiteta podatka vrši izbor metode čiji će se rezultati prihvatiti kao relevantni.

## Napomene uz finansijske izvještaje za godinu koja je završila 31. decembra 2009.

*(Svi iznosi izraženi su u hiljadama KM, osim ukoliko nije drugačije naznačeno)*

---

### **5. GLOBALNA TRŽIŠNA KRIZA**

Agencija je pod uticajem trenutne finansijske krize i pogoršanih ekonomskih uslova. S obzirom na trenutnu globalnu krizu i njene efekte na lokalnom tržištu u Bosni i Hercegovini, Agencija će vjerovatno nastaviti poslovati u teškom i nesigurnom ekonomskom okruženju tokom 2010. godine, a vjerovatno i kasnije. Uticaj krize na poslovne operacije Agencije trenutno nije moguće u potpunosti predvidjeti i zbog toga postoji element opšte neizvjesnosti.

Do sada, tekuća finansijska kriza imala je limitiran uticaj na finansijsku poziciju i poslovanje Agencije, najviše zbog internih politika upravljanja rizicima i regulatornih restrikcija. Agencija redovno prati kreditni rizik i rizik likvidnosti, Očekuje se da likvidnost ostane na zadovoljavajućem nivou bez potrebe za dodatnim finansiranjem.

Pogoršana ekonomska situacija u zemlji će vjerovatno uticati na određene industrijske grane i klijente Agencije u pogledu mogućnosti izmirenja njihovih obaveza. Ovo može uticati na rezervisanja za potencijalne kreditne gubitke u 2010. godini, te druga područja gdje se zahtijevaju procjene od strane Uprave. Finansijski izvještaji za 2009. godinu sadrže značajne procjene vezano za rezervisanja za umanjenja imovine. Stvarni rezultati mogu se razlikovati od ovih procjena. Ključni prioriteti Agencije u 2010. godini biće upravljanje finansijskim portfolijom prilagođavajući ga ekonomskom okruženju.

Napomene uz finansijske izvještaje  
za godinu koja je završila 31. decembra 2009.

(Svi iznosi izraženi su u hiljadama KM, osim ukoliko nije drugačije naznačeno)

**6. POSLOVNI SEGMENTI**

Agencija učestvuje u više poslovnih aktivnosti, koje se mogu predstaviti kroz dva poslovna segmenta:

- segment kreditnih aktivnosti (kreditni, faktoring i garancije); te
- segment aktivnosti osiguranja.

Računovodstvene politike za izvještajne segmente iste su kao i računovodstvene politike na nivou Društva, opisane u Napomeni 4. Neto rezultat segmenta predstavlja neto finansijski rezultat ostvaren u svakom pojedinom segmentu. Ovaj pokazatelj je prezentiran Upravnom odboru u svrhu alokacije resursa i procjene performansi segmenta.

Podaci o navedenim segmentima su izloženi ispod:

<i>Izvještaj o sveobuhvatnoj dobiti</i>	2009.			2008.		
	Kreditne aktivnosti	Poslovi osiguranja	Ukupno	Kreditne aktivnosti	Poslovi osiguranja	Ukupno
Kamata i slični prihodi	3.848	-	3.848	3.366	-	3.366
Kamata i slični rashodi	(31)	-	(31)	(143)	-	(143)
<b>Neto prihodi od kamata</b>	<b>3.817</b>	<b>-</b>	<b>3.817</b>	<b>3.223</b>	<b>-</b>	<b>3.223</b>
Neto prihodi od poslova osiguranja	-	355	355	-	510	510
<b>Neto prihodi od poslova osiguranja</b>	<b>-</b>	<b>355</b>	<b>355</b>	<b>-</b>	<b>510</b>	<b>510</b>
Garancije za štete	-	(6.454)	(6.454)	-	-	-
<b>Rashodi of poslova sa garancijama</b>	<b>-</b>	<b>(6.454)</b>	<b>(6.454)</b>	<b>-</b>	<b>-</b>	<b>-</b>
Ostali operativni prihod	1.045	8	1.053	502	10	512
Troškovi zaposlenih	(758)	(189)	(947)	(737)	(184)	(921)
Amortizacija	(40)	(4)	(44)	(35)	(3)	(38)
Ostali administrativni troškovi (Negativne) / Pozitivne kursne razlike, neto	(421)	(106)	(527)	(432)	(102)	(534)
	(39)	-	(39)	145	-	145
<b>Višak (rashoda nad prihodima) / prihoda nad rashodima prije umanjenja vrijednosti</b>	<b>3.604</b>	<b>(6.390)</b>	<b>(2.786)</b>	<b>2.666</b>	<b>231</b>	<b>2.897</b>
Umanjenja vrijednosti	(107)	-	(107)	(1.096)	-	(1.096)
<b>Neto višak (rashoda nad prihodima) / prihoda nad rashodima za godinu</b>	<b>3.497</b>	<b>(6.390)</b>	<b>(2.893)</b>	<b>1.570</b>	<b>231</b>	<b>1.801</b>
<b>Ostala sveobuhvatna dobit</b>	<b>-</b>	<b>-</b>	<b>-</b>	<b>-</b>	<b>-</b>	<b>-</b>
<b>Ukupni sveobuhvatni (gubitak) / dobit za godinu</b>	<b>3.497</b>	<b>(6.390)</b>	<b>(2.893)</b>	<b>1.570</b>	<b>231</b>	<b>1.801</b>

Napomene uz finansijske izvještaje  
za godinu koja je završila 31. decembra 2009.

(Svi iznosi izraženi su u hiljadama KM, osim ukoliko nije drugačije naznačeno)

**6. POSLOVNI SEGMENTI (NASTAVAK)**

<i>Izveštaj o finansijskom položaju</i>	31. decembar 2009.			31. decembar 2008.		
	Kreditne aktivnosti	Poslovi osiguranja	Ukupno	Kreditne aktivnosti	Poslovi osiguranja	Ukupno
<b>IMOVINA</b>						
Novac i novčani ekvivalenti	4.625	658	5.283	5.670	349	6.019
Plasmani u bankama	7.878	214	8.092	8.713	264	8.977
Dati krediti i avansi klijentima	42.860	-	42.860	44.923	-	44.923
Imovina po osnovu osiguranja	-	104	104	-	9	9
Potraživanja za premije osiguranja	-	55	55	-	117	117
Ostala imovina, neto	933	-	933	410	-	410
Materijalna i nematerijalna imovina	134	-	134	154	-	154
<b>UKUPNA IMOVINA</b>	<b>56.430</b>	<b>1.031</b>	<b>57.461</b>	<b>59.870</b>	<b>739</b>	<b>60.609</b>
<b>KAPITAL I OBAVEZE</b>						
<b>Obaveze</b>						
Obaveze prema Bosni i Hercegovini	5.089	-	5.089	5.089	-	5.089
Obaveze po poslovima osiguranja	-	160	160	-	14	14
Obaveze po osnovu premije reosiguranja	-	121	121	-	71	71
Ostale obaveze	487	-	487	973	-	973
Rezervisanja	88	21	109	59	15	74
	<b>5.664</b>	<b>302</b>	<b>5.966</b>	<b>6.121</b>	<b>100</b>	<b>6.221</b>
<b>Kapital i rezerve</b>						
Državni kapital	51.351	-	51.351	51.351	-	51.351
Rezerve za poslove osiguranja	-	2.430	2.430	-	-	-
Posebne rezerve	607	-	607	-	-	-
Akumulirani neto finansijski rezultat	(2.893)	-	(2.893)	2.720	317	3.037
	<b>49.065</b>	<b>2.430</b>	<b>51.495</b>	<b>54.071</b>	<b>317</b>	<b>54.388</b>
<b>UKUPNI KAPITAL I OBAVEZE</b>	<b>54.729</b>	<b>2.732</b>	<b>57.461</b>	<b>60.192</b>	<b>417</b>	<b>60.609</b>

**7. KAMATA I SLIČNI PRIHODI**

	2009.	2008.
Kamate na kredite date pravnim licima	2.384	2.154
Prihod od faktoringa	1.280	787
Kamate na plasmane kod banaka	158	424
Zatezna kamata	26	1
	<b>3.848</b>	<b>3.366</b>

**8. KAMATA I SLIČNI RASHODI**

Iznos od 31 hiljade KM se odnosi na servisne troškove za BEEF kredit (2008.: 143 hiljada KM, Napomena 20).

Napomene uz finansijske izvještaje  
za godinu koja je završila 31. decembra 2009.

(Svi iznosi izraženi su u hiljadama KM, osim ukoliko nije drugačije naznačeno)

**9. PRIHODI OD OSIGURANJA**

	<b>2009.</b>	<b>2008.</b>
Premije osiguranja – u zemlji	214	350
Premije osiguranja – iz inostranstva	44	44
Manje: Rezervisanja za prijavljene, a neizmirene štete	(51)	-
Manje: Rezervisanja za nastale, a neprijavljene štete	-	(4)
	<u>207</u>	<u>390</u>
Naknada za istraživanje boniteta pojedinih kompanija (za klijente osiguranja)	83	55
Ostalo	65	65
	<u><b>355</b></u>	<u><b>510</b></u>

**10. ZAHTJEVI PO GARANCIJAMA**

Obzirom na činjenicu da klijent Agencije - Panefin d.o.o. Srbac nije podmirio svoje obaveze prema FACTOR BANKA d.d. Ljubljana, Slovenija po osnovu odobrenog revolving kredita, Agencija je primila zahtjev od ove banke u ukupnom iznosu od 3,3 miliona EUR po osnovu garancije date kao obezbjeđenje za klijenta. Spomenuti iznos plaćen je 21. decembra 2009. godine.

**11. OSTALI OPERATIVNI PRIHODI**

	<b>2009.</b>	<b>2008.</b>
Naknade za garancije	915	343
Naknade za faktoring	110	87
Ostali prihodi	28	82
	<u><b>1.053</b></u>	<u><b>512</b></u>

**12. TROŠKOVI ZAPOSLENIH**

	<b>2009.</b>	<b>2008.</b>
Neto plate	476	474
Porezi i doprinosi	353	324
Ostala primanja zaposlenih	118	123
	<u><b>947</b></u>	<u><b>921</b></u>

Napomene uz finansijske izvještaje  
za godinu koja je završila 31. decembra 2009.

(Svi iznosi izraženi su u hiljadama KM, osim ukoliko nije drugačije naznačeno)

**13. OSTALI ADMINISTRATIVNI TROŠKOVI**

	<b>2009.</b>	<b>2008.</b>
Ostale usluge	113	120
Naknade Upravnom odboru	89	86
Zakupnina	86	97
Putni troškovi	47	41
Bankarske provizije	40	39
Materijal	31	33
Troškovi telekomunikacija	27	24
Troškovi održavanja	22	24
Troškovi reprezentacije	15	12
Troškovi osiguranja	7	6
Marketing	5	15
Donacije	4	13
Ostali troškovi	41	24
	<b>527</b>	<b>534</b>

**14. UMANJENJA VRIJEDNOSTI**

	<b>2009.</b>	<b>2008.</b>
(Otpuštanje) / rezervisanja za kreditne gubitke (Napomena 17)	(17)	834
Rezervisanja za gubitke iz faktoringa (Napomena 17)	79	249
Rezervisanja za gubitke iz kamate (Napomena 17)	-	10
Rezervisanja za gubitke iz ostale aktive (Napomena 19)	45	3
	<b>107</b>	<b>1.096</b>

**15. NOVAC I NOVČANI EKVIVALENTI**

	<b>31. decembar 2009.</b>	<b>31. decembar 2008.</b>
Računi kod banaka u KM	3.620	4.218
Računi kod banaka u stranim valutama	1.660	1.799
Blagajna	3	2
	<b>5.283</b>	<b>6.019</b>

**16. PLASMANI U BANKAMA**

	<b>31. decembar 2009.</b>	<b>31. decembar 2008.</b>
ING Bank, London, UK	3.683	3.683
Raiffeisen Zentralbank AG, Vienna, Austria	2.730	3.783
Raiffeisen Bank d.d. BiH, Sarajevo	1.670	1.501
Obračunata kamata	9	10
	<b>8.092</b>	<b>8.977</b>

Napomene uz finansijske izvještaje  
za godinu koja je završila 31. decembra 2009.

(Svi iznosi izraženi su u hiljadama KM, osim ukoliko nije drugačije naznačeno)

**17. DATI KREDITI I AVANSI KLIJENTIMA, NETO**

	<b>31. decembar 2009.</b>	<b>31. decembar 2008.</b>
<b>Dugoročni krediti:</b>		
Dugoročni krediti dati pravnim licima	1.076	382
	<b>1.076</b>	<b>382</b>
<b>Kratkoročni krediti:</b>		
Kratkoročni krediti dati pravnim licima	31.724	35.921
Rezervisanja za kreditne gubitke	(2.946)	(2.680)
	<b>28.778</b>	<b>33.241</b>
<b>Avansi:</b>		
Potraživanja za faktoring	11.580	10.835
Rezervisanja za gubitke	(141)	(504)
	<b>11.439</b>	<b>10.331</b>
<b>Potraživanja za kamatu:</b>		
Obračunata kamata za kredite	1.017	705
Obračunata kamata za potraživanja za faktoring	582	296
Rezervisanja za gubitke	(32)	(32)
	<b>1.567</b>	<b>969</b>
	<b>42.860</b>	<b>44.923</b>

Kamatna stopa na odobrene kredite i avanse bila je fiksna i u rasponu od 3,971% do 10,448%, zavisno o kojem je kreditnom proizvodu riječ.

Dati krediti (prije umanjena) po industrijama su kako slijedi:

	<b>31. decembar 2009.</b>	<b>31. decembar 2008.</b>
Metalna industrija	19.450	20.411
Prehrambena industrija	5.527	5.660
Drvena industrija	3.985	5.790
Građevinska industrija	1.737	1.529
Tekstilna i kožarska industrija	926	346
Trgovina	720	1.797
Usluge	260	275
Hemijska industrija	195	195
	<b>32.800</b>	<b>36.303</b>

Napomene uz finansijske izvještaje  
za godinu koja je završila 31. decembra 2009.

(Svi iznosi izraženi su u hiljadama KM, osim ukoliko nije drugačije naznačeno)

**17. DATI KREDITI I AVANSI KLIJENTIMA, NETO (NASTAVAK)**

Potraživanja po poslovima faktoringa (prije umanjenja) po industrijama su kako slijedi:

	<b>31. decembar 2008.</b>	<b>31. decembar 2008.</b>
Trgovina	9.833	7.577
Prehrambena industrija	1.323	624
Metalna industrija	214	1.520
Drvena industrija	197	341
Usluge	13	157
Tekstilna i kožarska industrija	-	616
	<b>11.580</b>	<b>10.835</b>

Promjene u rezervisanju za gubitke bile su kako slijedi:

	<b>2009.</b>	<b>2008.</b>
<b>Kratkoročni krediti:</b>		
Stanje na početku godine	2.680	1.846
(Otpuštanje) / dodatna rezervisanja za umanjenja (Napomena 14)	(17)	834
Prenos sa faktoringa	368	-
Otpisi	(85)	-
<b>Stanje na kraju godine</b>	<b>2.946</b>	<b>2.680</b>
<b>Factoring:</b>		
Stanje na početku godine	504	255
Umanjenja (Napomena 14)	79	249
Prenos na kredite	(368)	-
Otpisi	(74)	-
<b>Stanje na kraju godine</b>	<b>141</b>	<b>504</b>
<b>Potraživanja za kamate:</b>		
Stanje na početku godine	32	22
Umanjenja (Napomena 14)	-	10
Otpisi	-	-
<b>Stanje na kraju godine</b>	<b>32</b>	<b>32</b>

**18. POTRAŽIVANJA ZA PREMIJU OSIGURANJA**

	<b>31. decembar 2009.</b>	<b>31. decembar 2008.</b>
Potraživanja za premiju osiguranja (dospjela)	55	117
Prenosne premije osiguranja	-	-
	<b>55</b>	<b>117</b>

Napomene uz finansijske izvještaje  
za godinu koja je završila 31. decembra 2009.

(Svi iznosi izraženi su u hiljadama KM, osim ukoliko nije drugačije naznačeno)

**19. OSTALA IMOVINA**

	<b>31. decembar 2009.</b>	<b>31. decembar 2008.</b>
Premije osiguranja za izdate garancije	883	319
Unaprijed plaćeni troškovi	30	31
Ostala potraživanja	98	81
	<u>1.011</u>	<u>431</u>
Rezervisanja za gubitke	(78)	(21)
	<b><u>933</u></b>	<b><u>410</u></b>

Kretanja umanjenja vrijednosti bila su kako slijedi:

	<b>2009.</b>	<b>2008.</b>
Stanje na početku godine	21	18
Umanjenja vrijednosti (Napomena 14)	45	3
Prenos sa Obračunatih troškova	12	-
<b>Stanje na kraju godine</b>	<b><u>78</u></b>	<b><u>21</u></b>

**20. MATERIJALNA I NEMATERIJALNA IMOVINA**

	<b>Vozila</b>	<b>Kompjuterska oprema</b>	<b>Namještaj i kancelarijska oprema</b>	<b>Softver</b>	<b>Ukupno</b>
<b>NABAVNA VRIJEDNOST</b>					
<b>Na dan 31. decembra 2007.</b>	<b>144</b>	<b>79</b>	<b>43</b>	<b>41</b>	<b>307</b>
Povećanja	88	11	35	-	134
Rashodovanje	-	(11)	(12)	-	(23)
<b>Na dan 31. decembra 2008.</b>	<b>232</b>	<b>79</b>	<b>66</b>	<b>41</b>	<b>418</b>
Povećanja	26	3	2	-	31
Rashodovanje	(55)	(3)	(3)	-	(61)
<b>Na dan 31. decembra 2009.</b>	<b><u>203</u></b>	<b><u>79</u></b>	<b><u>65</u></b>	<b><u>41</u></b>	<b><u>388</u></b>
<b>AKUMULIRANA AMORTIZACIJA</b>					
<b>Na dan 31. decembra 2007.</b>	<b>124</b>	<b>68</b>	<b>34</b>	<b>23</b>	<b>249</b>
Amortizacija za period	16	8	10	4	38
Rashodovanje	-	(11)	(12)	-	(23)
<b>Na dan 31. decembra 2008.</b>	<b>140</b>	<b>65</b>	<b>32</b>	<b>27</b>	<b>264</b>
Amortizacija za godinu	23	8	9	4	44
Rashodovanje	(48)	(3)	(3)	-	(54)
<b>Na dan 31. decembra 2009.</b>	<b><u>115</u></b>	<b><u>70</u></b>	<b><u>38</u></b>	<b><u>31</u></b>	<b><u>254</u></b>
<b>NETO KNJIGOVODSTVENA VRIJEDNOST</b>					
<b>Na dan 31. decembra 2009.</b>	<b><u>88</u></b>	<b><u>9</u></b>	<b><u>27</u></b>	<b><u>10</u></b>	<b><u>134</u></b>
<b>Na dan 31. decembra 2008.</b>	<b><u>92</u></b>	<b><u>14</u></b>	<b><u>34</u></b>	<b><u>14</u></b>	<b><u>154</u></b>

Napomene uz finansijske izvještaje  
za godinu koja je završila 31. decembra 2009.

(Svi iznosi izraženi su u hiljadama KM, osim ukoliko nije drugačije naznačeno)

**21. OBAVEZE PREMA DRŽAVI BOSNI I HERCEGOVINI**

Agencija je potpisala ugovore sa Svjetskom bankom i sa Državom Bosnom i Hercegovinom kojim se definiše njena pravna obaveza, na osnovu primljenih sredstava, u skladu sa projektima LIFT i BEEF. Također, ugovor o subsidijarnom kreditu potpisan je između Države Bosne i Hercegovine i BiH entiteta, gdje entiteti prihvataju obavezu otplate kredita u skladu sa njihovim udjelom u kreditnom portfoliu. Iznos obaveze od 5.089 hiljada KM će biti uključen u kapital nakon što to bude odobreno od strane Vijeća ministara Bosne i Hercegovine.

Agencija je također potpisala ugovore sa Svjetskom bankom (Međunarodnom razvojnom agencijom – IDA) i sa Državom Bosnom i Hercegovinom kojim se definiše njena pravna obaveza, na osnovu primljenih sredstava, u skladu sa projektom BEEF. Predviđeno je plaćanje troškova servisiranja u grejs periodu u iznosu od 0,75% godišnje na iznos zaduženja po BEEF ugovoru o kreditu, dok će kamata biti plaćena od strane Države Bosne i Hercegovine. Grejs periodi za BEEF kreditnu liniju ističu u oktobru 2009. godine. Za godinu koja je završila 31. decembra 2009., Agencija je iskazala troškove servisiranja kredita u iznosu od 31 hiljade KM (2008.: 143 hiljada KM, Napomena 8).

**22. IMOVINA I OBAVEZE PO OSNOVU OSIGURANJA**

	<b>31. decembar 2009.</b>	<b>31. decembar 2008.</b>
<b>Bruto</b>		
Rezervisanja za prenosne premije	-	-
Rezervisanja za prijavljene, a neizmirene štete	145	-
Rezervisanja za nastale a neprijavljene štete	15	14
<b>Ukupno obaveze po osnovu osiguranja, bruto</b>	<b>160</b>	<b>14</b>
<b>Pokriveno od reosiguravatelja</b>		
Rezervisanja za prenosne premije	-	-
Rezervisanja za prijavljene, a neizmirene štete	(94)	-
Rezervisanja za nastale a neprijavljene štete	(10)	(9)
<b>Ukupno imovina po osnovu osiguranja, bruto</b>	<b>(104)</b>	<b>(9)</b>
Rezervisanja za prenosne premije	-	-
Rezervisanja za prijavljene, a neizmirene štete	51	-
Rezervisanja za nastale a neprijavljene štete	5	5
<b>Ukupne obaveze osiguranja, neto</b>	<b>56</b>	<b>5</b>

**23. OBAVEZA ZA PREMIJU REOSIGURANJA**

Iznos od 121 hiljadu KM (2008.: 71 hiljada KM) se odnosi na obavezu za premiju osiguranja prema reosiguravateljima IGA-e – Atradius, Belgija i Nationale Borg, Holandija.

Napomene uz finansijske izvještaje  
za godinu koja je završila 31. decembra 2009.

(Svi iznosi izraženi su u hiljadama KM, osim ukoliko nije drugačije naznačeno)

**24. OSTALE OBAVEZE**

	<b>31. decembar 2009.</b>	<b>31. decembar 2008.</b>
Obaveze za faktoring	228	451
Odgođeni prihod	217	171
Obračunati troškovi	28	56
Obaveze prema dobavljačima	14	32
Obaveze za naplaćene akreditive	-	170
Obaveze prema uposlenicima	-	49
Obaveze za poreze i doprinose	-	35
Ostale kratkoročne obaveze	-	9
	<b>487</b>	<b>973</b>

**25. REZERVISANJA**

	Otpremnine	Jubilarnе nagrade	Neiskorišteni dani godišnjeg odmora	Ukupno
<b>Stanje na 1. januarу 2008.</b>	<b>10</b>	<b>5</b>	<b>29</b>	<b>44</b>
Povećanje rezervisanja	4	6	20	30
<b>Stanje na 31. decembar 2008.</b>	<b>14</b>	<b>11</b>	<b>49</b>	<b>74</b>
Povećanje rezervisanja	9	11	15	35
<b>Stanje na 31. decembar 2009.</b>	<b>23</b>	<b>22</b>	<b>64</b>	<b>109</b>

**26. DRŽAVNI KAPITAL**

	'000 KM	udio
Država Bosna i Hercegovina	51.351	100%
<b>Ukupno</b>	<b>51.351</b>	<b>100%</b>

**27. POTENCIJALNE I PREUZETE FINANSIJSKE OBAVEZE**

Sljedeća tabela pokazuje potencijalne i preuzete finansijske obaveze koje je Agencija imala na kraju godine:

	<b>31. decembar 2009.</b>	<b>31. decembar 2008.</b>
Platežne garancije	35.591	28.974
Avansne garancije	11.339	3.687
Garancije za dobro izvršenje posla	5.207	4.606
Tenderske garancije	1.732	21
Garancije za retencije	62	606
	<b>53.931</b>	<b>37.894</b>

Napomene uz finansijske izvještaje  
za godinu koja je završila 31. decembra 2009.

(Svi iznosi izraženi su u hiljadama KM, osim ukoliko nije drugačije naznačeno)

## 28. TRANSAKCIJE S POVEZANIM STRANAMA

### Naknade Upravi i Upravnom odboru

Naknade Upravi i Upravnom odboru u toku perioda bile su kako slijedi:

	2009.	2008.
Neto plate	163	141
Porez i doprinosi	99	92
Naknade članovima Upravnog odbora	89	86
Ostala primanja zaposlenih (bruto)	19	29
	<b>370</b>	<b>348</b>

## 29. FINANSIJSKI INSTRUMENTI

### 29.1 Značajne računovodstvene politike

Detalji o značajnim usvojenim računovodstvenim politikama i metodama, uključujući kriterije za prepoznavanje, osnovu mjerenja i osnovu priznavanja prihoda i rashoda za svaku klasu finansijske imovine, finansijskih obaveza i instrumenata kapitala, su izloženi u Napomeni 3. ovih finansijskih izvještaja.

### 29.2 Kategorije finansijskih instrumenata

	31. decembar 2009.	31. decembar 2008.
<b>Finansijska imovina</b>		
Novac i novčani ekvivalenti	5.283	6.019
Plasmani u bankama	8.092	8.977
Dati krediti i avansi klijentima, neto	42.860	44.923
Ostala imovina	883	319
	<b>57.118</b>	<b>60.238</b>
<b>Finansijske obaveze</b>		
Po amortiziranom trošku	391	873
	<b>391</b>	<b>873</b>

### 29.3 Ciljevi upravljanja finansijskim rizikom

Agencije nadzire i upravlja finansijskim rizikom koji se odnosi na njene operacije kroz interne izvještaje o riziku, koji analiziraju izloženost prema stepenu i veličini rizika. Ovi rizici uključuju tržišni rizik (uključujući valutni rizik i rizik kamatne stope), kreditni rizik, rizik likvidnosti i rizik novčanog toka kamatne stope.

### 29.4 Tržišni rizik

Aktivnosti Agencije su primarno izložene finansijskom riziku promjene kursa strane valute i kamatne stope (vidi dole).

Izloženost tržišnom riziku se dopunjava analizom osjetljivosti. Nije bilo promjena u izloženosti Agencije tržišnom riziku ili načinu na koji se upravlja i mjeri rizik.

## Napomene uz finansijske izvještaje za godinu koja je završila 31. decembra 2009.

(Svi iznosi izraženi su u hiljadama KM, osim ukoliko nije drugačije naznačeno)

### 29. FINANSIJSKI INSTRUMENTI (NASTAVAK)

#### 29.5 Upravljanje valutnim rizikom

Agencija obavlja određene transakcije denominirane u stranim valutama, po osnovu kojih dolazi do izloženosti promjenama kursa stranih valuta. Izloženošću kursu valute se upravlja u okviru odobrenih parametara politika koji koriste termenske ugovore za strane valute.

Knjigovodstvena vrijednost novčanih sredstava, finansijske imovine i obaveza Agencije denominiranih u stranoj valuti na dan izvještavanja je kako slijedi:

	<b>Imovina</b>	<b>Obaveze</b>	<b>Imovina</b>	<b>Obaveze</b>
	<b>31. decembar</b>	<b>31. decembar</b>	<b>31. decembar</b>	<b>31. decembar</b>
	<b>2009.</b>	<b>2009.</b>	<b>2008.</b>	<b>2008.</b>
EUR	11.292	-	11.927	-
USD	1.002	-	2.600	-

#### **Analiza osjetljivosti strane valute**

Agencija je izložena riziku po valutama EUR i USD. Budući da je KM fiksno vezana za Euro, Agencija nije izložena promjenama kursa Eura.

Slijedeća tabela detaljno prikazuje osjetljivost Agencije na 10%-tno povećanje i smanjenje u poređenju sa USD. 10% je stopa osjetljivosti koja se koristi pri internom izvještavanju ključnom osoblju Uprave o riziku strane valute i predstavlja procjenu Uprave o razumno mogućim promjenama kurseva stranih valuta. Analiza se vrši samo za potraživanja i obaveze nominirane u stranoj valuti i predstavlja usklađenje njihove vrijednosti na kraju perioda za promjenu kursa od 10%. Analiza osjetljivosti uključuje eksterne zajmove koji su denominirani u valuti različitoj od valute zajmodavca ili zajmoprimca. Pozitivan iznos niže ukazuje na povećanje dobiti ili kapitala kada KM u odnosu na relevantnu valutu jača za 10%. Za 10% slabljenja KM u odnosu na relevantnu valutu, efekat bi bio isti, ali u negativnom iznosu.

	<b>Efekti promjene kursa USD</b>	
	<b>2009</b>	<b>2008</b>
Dobit / (gubitak)	137	361

#### 29.6 Upravljanje kamatnim rizikom

Agencija nije izložena kamatnom riziku jer ne plasira kredite niti posuđuje sredstva po promjenjivim kamatnim stopama.

#### 29.7 Upravljanje kreditnim rizikom

Agencija je izložena kreditnom riziku, koji predstavlja rizik nemogućnosti druge strane da podmiri iznose obaveza u cijelosti po dospjeću. Agencija razvrstava kreditni rizik utvrđujući limite za iznos prihvaćenog rizika koji očekuje da će nastati u vezi sa jednim zajmoprimcem i skupinom zajmoprimaca, te u pojedinim privrednim granama. Agencija redovno prati navedene rizike i preispituje ih godišnje ili više puta u toku godine.

Agencija upravlja kreditnim rizikom redovnom analizom postojećih i potencijalnih zajmoprimaca da otplate svoje obaveze po glavnica i kamatama i promjenom kreditnih limita po potrebi. Pored toga, svojom izloženošću kreditnom riziku djelimično upravlja i pribavljanjem kolaterala, te korporativnih i ličnih garancija (jemstava).

Napomene uz finansijske izvještaje  
za godinu koja je završila 31. decembra 2009.

(Svi iznosi izraženi su u hiljadama KM, osim ukoliko nije drugačije naznačeno)

**29. FINANSIJSKI INSTRUMENTI (NASTAVAK)**

**29.7 Upravljanje kreditnim rizikom (nastavak)**

**Obaveze za produžetak kredita**

Glavna svrha obaveza za produžetak kredita jeste osiguravanje fondova dostupnim klijentima na njihov zahtjev. Obaveze za produžetak kredita predstavljaju neiskorišteni, a odobreni dio kredita u formi pozajmica, garancija, faktoringa ili polisa osiguranja. Obaveze za produžetak kredita izdate od strane Agencije predstavljaju odobrene kredite, izdate garancije ili police osiguranja, i avanse faktoringa plaćene klijentima. Obaveze za produžetak kredita izdate od strane Agencije koje zavise od specifičnih kreditnih standarda klijenta (uključujući uslov da se klijentova likvidnost ne pogorša) su opozive obaveze.

*Dati krediti i avansi klijentima*

	<u>Ukupna bruto knjigovodstvena vrijednost</u>	<u>Imovina čija vrijednost nije umanjenja</u>	<u>Imovina čija je vrijednost umanjenja</u>	<u>Gubici od umanjenja</u>	<u>Ukupna neto knjigovodstvena vrijednost</u>
<b>Na dan 31. decembra 2009.</b>					
Kreditni pravni licima	32.800	27.817	4.983	2.946	29.854
Faktoring	11.580	11.418	162	141	11.439
	<b>44.380</b>	<b>39.235</b>	<b>5.145</b>	<b>3.087</b>	<b>41.293</b>
<b>Na dan 31. decembra 2008.</b>					
Kreditni pravni licima	36.303	15.612	20.691	2.680	33.623
Faktoring	10.835	10.156	679	504	10.331
	<b>47.138</b>	<b>25.768</b>	<b>21.370</b>	<b>3.184</b>	<b>43.954</b>

*Izloženost kreditnom riziku i kolateral*

	<u>Izloženost kreditnom riziku</u>			<u>Fer vrijednost kolateral</u>
	<u>Dati krediti i avansi klijentima</u>	<u>Izdate garancije</u>	<u>Izdate police osiguranja</u>	
<b>Na dan 31. decembra 2009.</b>				
Kreditni pravni licima	29.854	-	-	50.578
Faktoring	11.439	-	-	-
Garancije	-	53.931	-	61.848
	<b>41.293</b>	<b>53.931</b>	<b>-</b>	<b>112.426</b>
<b>Na dan 31. decembra 2008.</b>				
Kreditni pravni licima	33.623	-	-	72.693
Faktoring	10.331	-	-	451
Garancije	-	37.894	-	76.499
	<b>43.954</b>	<b>37.984</b>	<b>-</b>	<b>149.643</b>

Napomene uz finansijske izvještaje  
za godinu koja je završila 31. decembra 2009.

(Svi iznosi izraženi su u hiljadama KM, osim ukoliko nije drugačije naznačeno)

**29. FINANSIJSKI INSTRUMENTI (NASTAVAK)**

**29.7 Upravljanje kreditnim rizikom (nastavak)**

*Fer vrijednost kolaterala*

	<u>31. decembar 2009.</u>	<u>31. decembar 2008.</u>
Nekretnine i ostala imovina	110.411	143.908
Garancije	2.015	5.284
Novčani depoziti	-	451
<b>Ukupno</b>	<b><u>112.426</u></b>	<b><u>149.643</u></b>

*Kašnjenja*

	<u>Ukupno</u>	<u>Nedos- pjelo</u>	<u>Do 30 dana</u>	<u>31 – 60 dana</u>	<u>61 – 90 dana</u>	<u>91 – 180 dana</u>	<u>181 – 365 dana</u>	<u>Preko 365 dana</u>
<b>Na dan 31. decembra 2009.</b>								
Kreditni pravni licima	32.800	26.197	724	596	23	570	2.100	2.590
Factoring	11.580	5.723	826	721	706	1.696	1.676	232
<b>Ukupno</b>	<b><u>44.380</u></b>	<b><u>31.920</u></b>	<b><u>1.550</u></b>	<b><u>1.317</u></b>	<b><u>729</u></b>	<b><u>2.266</u></b>	<b><u>3.776</u></b>	<b><u>2.822</u></b>
<b>Na dan 31. decembra 2008.</b>								
Kreditni pravni licima	36.303	22.363	443	3.545	6.316	743	317	2.576
Factoring	10.835	6.878	625	216	354	881	1.154	727
<b>Ukupno</b>	<b><u>47.138</u></b>	<b><u>29.241</u></b>	<b><u>1.068</u></b>	<b><u>3.761</u></b>	<b><u>6.670</u></b>	<b><u>1.624</u></b>	<b><u>1.471</u></b>	<b><u>3.303</u></b>

**29.8 Upravljanje rizikom likvidnosti**

Rizik likvidnosti, predstavlja moguću izloženost Agencije vezano uz pribavljanje sredstava koja su potrebna Agenciji da bi podmirila svoje preuzete obaveze po finansijskim instrumentima. Agencija je izložena svakodnevnim isplata iznosa na poziv koje podmiruje raspoloživim novčanim sredstvima a koji se sastoje od povlačenja sredstava kredita, garancija i ostalih iznosa na poziv za gotovinske derivate. Agencija ne održava novčane izvore da bi pokrila sve navedene potrebe jer je iz iskustva moguće s velikom pouzdanošću predvidjeti minimalne iznose ponovnog ulaganja dospjelih sredstava. Agencija utvrđuje limite za najniže iznose sredstava koja dopijevaju, a koja su raspoloživa za podmirivanje iznosa plativih na poziv, kao i najniže iznose bankarskih i ostalih kredita za pokriće neočekivanih iznosa sredstava koji se povlače na zahtjev.

**Tabele za kamatni rizik i rizik likvidnosti**

Slijedeća tabela detaljno prikazuje preostala ugovorena dospjeća Agencije za nederivativnu finansijsku imovinu. Tabela je načinjena na osnovu nediskontiranih novčanih tokova finansijske imovine uključujući i kamate na tu imovinu koje će biti zarađene osim na sredstva za koja Agencija očekuje da će se novčani tok pojaviti u drugom periodu.

Napomene uz finansijske izvještaje  
za godinu koja je završila 31. decembra 2009.

(Svi iznosi izraženi su u hiljadama KM, osim ukoliko nije drugačije naznačeno)

**29. FINANSIJSKI INSTRUMENTI (NASTAVAK)**

**29.8 Upravljanje rizikom likvidnosti (nastavak)**

**Tabele za kamatni rizik i rizik likvidnosti (nastavak)**

*Dospijeće finansijske imovine*

	Ponderisana prosječna kamatna stopa (%)	Do 1 mjeseca	2 - 3 mjeseca	4 -12 mjeseci	2 - 5 godina	Ukupno
<b>31. decembar 2009.</b>						
Bez kamata	-	5.809	82	53	7	5.951
Instrumenti po fiksnoj kamatnoj stopi	7,0	17.797	17.633	9.682	9.198	54.310
		<b>23.606</b>	<b>17.715</b>	<b>9.735</b>	<b>9.205</b>	<b>60.261</b>
<b>31. decembar 2008.</b>						
Bez kamata	-	6.051	59	221	7	6.338
Instrumenti po fiksnoj kamatnoj stopi	6,9	2.842	5.225	35.126	12.893	59.086
		<b>8.893</b>	<b>5.284</b>	<b>35.347</b>	<b>15.900</b>	<b>65.424</b>

Slijedeća tabela detaljno prikazuje preostala ugovorena dospijeća Agencije za nederivatne finansijske obaveze. Tabela je načinjena na osnovu nediskontiranih novčanih tokova finansijskih obaveza na osnovu najranijeg datuma na koji se od Agencije može tražiti da plati.

*Dospijeće finansijskih obaveza*

	Ponderisana prosječna kamatna stopa (%)	Do 1 mjeseca	2 - 3 mjeseca	4 -12 mjeseci	2 - 5 godina	Ukupno
<b>31. decembar 2009.</b>						
Bez kamata	-	93	281	17	-	391
		<b>93</b>	<b>281</b>	<b>17</b>	<b>-</b>	<b>391</b>
<b>31. decembar 2008.</b>						
Bez kamata	-	130	502	241	-	873
		<b>130</b>	<b>502</b>	<b>241</b>	<b>-</b>	<b>873</b>

Napomene uz finansijske izvještaje  
za godinu koja je završila 31. decembra 2009.

*(Svi iznosi izraženi su u hiljadama KM, osim ukoliko nije drugačije naznačeno)*

---

**29. FINANSIJSKI INSTRUMENTI (NASTAVAK)**

**29.9 Fer vrijednost finansijskih instrumenata**

***Fer vrijednost finansijskih instrumenata po amortizovanom trošku***

Uprava vjeruje da su knjigovodstvene vrijednosti finansijske imovine i finansijskih obaveza Agencije knjižene po amortizovanom trošku u finansijskim izvještajima približne njihovim fer vrijednostima.

***Mjerenja fer vrijednosti priznaju se u izvještaju o finansijskom položaju***

Agencija nema finansijske instrumente koji su naknadno priznati u izvještaju o finansijskom položaju po njihovoj fer vrijednosti

**30. ODOBRAVANJE FINANSIJSKIH IZVJEŠTAJA**

Finansijski izvještaji su odobreni od strane Uprave i odobreni za izdavanje na dan 8. marta 2010. godine.

---

Lamija Kozarić-Rahman

Direktor

---

Mirko Dejanović

Zamjenik direktora

---

Ljiljana Bevanda

Zamjenik direktora